

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 12. 2018, č. j. 22 A 27/2018 – 41,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byla jeho žaloba proti rozhodnutí (sdělení) žalované, označené v žalobě jako „*Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava*“, ze dne 2. 7. 2018, č. j. VS-10182-10/ČJ-2018-803240-1, podaná u tohoto krajského soudu dne 18. 7. 2018, postoupena dle § 7 odst. 6 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), k vyřízení Městskému soudu v Praze.

[2] Stěžovatel žádal o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), Vězeňskou službu České republiky, Věznici a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava, která výše uvedeným rozhodnutím stěžovatelu žádost dle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím pro nezaplacení úhrady nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání požadovaných informací odložila. S tím stěžovatel nesouhlasil a podal proti tomuto rozhodnutí u Krajského soudu v Ostravě zmiňovanou žalobu, kterou krajský soud postoupil Městskému soudu v Praze s odůvodněním, že v posuzovaném případě se stěžovatel domáhal poskytnutí informací po povinném subjektu, kterým je ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím Vězeňská služba ČR jako celek. Jak

dle krajského soudu vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 – 15 (všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), jednotlivé věznice jakožto organizační jednotky Vězeňské služby ČR, orgánu státní správy s celostátní působností, nemají v oblasti poskytování informací dle citovaného zákona žádnou samostatnou pravomoc. Vzhledem k tomu, že správním orgánem, který ve smyslu § 7 odst. 2 s. ř. s. vydal rozhodnutí v prvním stupni, je Vězeňská služba ČR se sídlem v Praze, je k řízení o dané žalobě místně příslušný Městský soud v Praze.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti směřující proti tomuto rozhodnutí krajského soudu uvedl, že aplikace zákona o svobodném přístupu k informacím nesmí být vystavena libovůli organizačních složek státu, *„kdy nejprve je žalobci poskytována, byť omezená míra údajů, poté jsou s poukazem na postavení správního orgánu transformovány odpovědnosti na blíže neurčený právní subjekt bez určení příslušného orgánu, jednajícího jeho jménem“*. Stěžovatel se tedy domnívá, že povinným subjektem a rovněž správním orgánem, který ve smyslu § 7 odst. 2 s. ř. s. vydal rozhodnutí v prvním stupni, má být Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava, nesouhlasí tedy s postoupením věci Městskému soudu v Praze a navrhuje, aby bylo napadené usnesení krajského soudu zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

[4] V kasační stížnosti stěžovatel zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.).

[7] Pokud jde o podmínku zaplacení soudního poplatku za danou kasační stížnost, Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k následujícímu závěru: *„Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V této věci však nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí. Žádost o osvobození od soudního poplatku pro řízení o kasační stížnosti považuje tedy Nejvyšší správní soud za bezpředmětnou, jelikož se na podání posuzované kasační stížnosti poplatková povinnost nevztahuje.

[8] Pokud jde o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem v řízení o kasační stížnosti, své závěry učiněné v citovaném rozhodnutí ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát i do následující úvahy: *„Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození*

pokračování

od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí. Navíc stěžovatel jakožto bývalý advokát požadovaným právníkům vzděláním disponuje, takže ani v ostatních případech by jeho zastoupení advokátem v řízení o jím podané kasační stížnosti nebylo obligatorně vyžadováno.

[9] I přesto musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o dané kasační stížnosti, neboť byť není zastoupení stěžovatele advokátem v tomto řízení obligatorní, je jistě možné. I kdyby ovšem stěžovatel splňoval podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., Nejvyšší správní soud shledal, že v žádném případě není splněna další nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 9 s. ř. s., neboť zastoupení stěžovatele není v tomto případě nezbytně třeba pro ochranu jeho práv v řízení o předmětné kasační stížnosti. Posuzovaná otázka týkající se postoupení věci místně příslušnému soudu je totiž jednoduché povahy, kasační stížnost je sice stručná, ale projednatelná a Nejvyšší správní soud o ní může bez dalšího, na základě podkladů obsažených ve spise, rozhodnout.

[10] Co se týče dalších relevantních okolností, včetně stěžovatelem uváděného zdravotního postižení, Nejvyšší správní soud již např. v rozsudku ze dne 13. 12. 2018, č. j. 5 As 317/2018 - 23, konstatoval: *„Pro úplnost kasační soud opakuje, resp. dodává, že stěžovatel je českým občanem ovládajícím český jazyk, byl schopen zformulovat správní žalobu splňující veškeré náležitosti po formální i obsahové stránce. Stěžovatel je ostatně bývalým advokátem, který v advokacii donedávna aktivně působil. (...) Již v rámci kasační stížnosti podané Nejvyššímu správnímu soudu dne 22. 8. 2018 ve věci sp. zn. 3 As 85/2018 stěžovatel doložil komplexní lékařský posudek ze dne 18. 4. 2018, ze kterého vyplývá, že se jedná o invalidní osobu v I. stupni. Stěžovatel je podle tohoto posudku schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, ale v podstatně menším rozsahu a intenzitě (pracovní schopnost je snížena o 35 %). Z toho tedy nijak nevyplývá, že by stěžovateli jeho zdravotní stav znemožňoval kvalifikovaně sepsat právní podání, o čemž ostatně svědčí stěžovatelovy argumentační schopnosti prokázané již v mnoha podáních, které zdejšímu soudu zaslal. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že stěžovatel nesplňoval zákonnou podmínku pro ustanovení zástupce spočívající v nezbytnosti takového úkonu k ochraně jeho práv.*

Uvedený závěr platí i přesto, že se stěžovatel v současné době nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Jak již bylo uvedeno, Nejvyšší správní soud přihlížel k celkovému vyznění stěžovatelových podání, k jeho argumentačním schopnostem, zkušenostem a vzdělání, na jejichž základě lze učinit závěr, že se stěžovatel v dané problematice dobře orientuje a je schopen svá práva v soudním řízení aktivně uplatňovat. Odnětí svobody samo o sobě v tomto případě nepředstavuje důvod pro ustanovení advokáta.“

[11] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů návrh stěžovatele na ustanovení zástupce zamítl.

[12] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[13] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s., nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Podle § 7 odst. 6 s. ř. s. není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému.

[14] V daném případě se stěžovatel domáhá zrušení rozhodnutí správního orgánu o odložení žádosti o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Krajský soud v Ostravě přitom otázku místní příslušnosti k řízení o žalobě posoudil správně, neboť postupoval v souladu s uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 – 15, na který také odkázal. V tomto rozsudku, týkajícím se jiné věci stěžovatele, Nejvyšší správní soud konstatoval: „Vždy je třeba vycházet ze základního pravidla, že za „správní orgán“ lze považovat orgán moci výkonné, orgán územního samosprávního celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Organizační složka správního orgánu může být správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni pouze tehdy, svěří-li jí právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 As 8/2008 – 84).

Pokud však zákon nevymezuje organizačním složkám správního orgánu s celostátní působností (vnitřním organizačním jednotkám) samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu rozhodujícího v prvním stupni podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se v takových případech bude řídit sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 As 15/2011 – 143, nebo také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. Nad 81/2012 – 71). (...)

Věznicím (resp. jejich ředitelům), které jsou ve smyslu § 1 odst. 4 zákona 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky (dále jen „zákon o vězeňské službě“), organizačními jednotkami Vězeňské služby, jakožto orgánu státní správy s celostátní působností, totiž žádný zákon nevymezuje v oblasti poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím samostatnou rozhodovací pravomoc. Nemají tedy v této oblasti postavení správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a nelze je tudíž pro účely určení místně příslušného soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. považovat za správní orgán, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.“

[15] Uvedené závěry Nejvyššího správního soudu dopadají v plném rozsahu i na nyní posuzovanou věc. Rozhodnutí (v materiálním smyslu dle § 65 odst. 1 s. ř. s.) o odložení

pokračování

žádosti o poskytnutí informace dle § 17 odst. 5 s. ř. s. mohla prostřednictvím své organizační jednotky vydat v prvním a zároveň i posledním stupni (i přes nepřesné formulace v samotném tomto rozhodnutí) pouze Vězeňská služba ČR jako celek, tedy správní orgán se sídlem v obvodu Městského soudu v Praze, který je tak k řízení o dané žalobě soudem místně příslušným. Nyní rozhodující senát Nejvyššího správního soudu v tomto ohledu odkazuje rovněž na své nedávné rozsudky ze dne 19. 12. 2018, č. j. 5 As 378/2018 – 7, a ze dne 10. 1. 2019, č. j. 5 As 359/2018 – 9, v obdobných stěžovatelských věcech.

[16] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, od účastníka, který ve věci úspěch neměl. Úspěšné žalované ovšem žádné náklady v tomto řízení nevznikly, takže jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. února 2019

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu